

НЕБЫЦЦЯ НЕ ІСНУЕ

Невядомыя старонкі
беларускага нацыянальнага руху

Гародня – Wrocław

Серыя „Гарадзенская бібліятэка” выдаецца
пад патранатам Аляксандра Мілінкевіча,
лідэра Руху „За Свабоду”, лаўрэата прэміі
Еўрапейскага парламента імя А. Сахаравы
„За свабоду думкі”

Copyright © by Гарадзенскі Рух „За Свабоду”, 2008
Copyright © by Kolegium Europy Wschodniej
im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, 2008

Укладанне, уступныя тэксты, каментары і карэктура:
Андрэй Вашкевіч і Сяргей Токць
Лагатып серыі і праект вокладкі: Алесь Раднова
Рэцэнзент: Алесь Смалянчук, доктар гістарычных навук
Графічная апрацоўка і дызайн: Юлія Радэ
Фота з прыватных архіваў М. Францавай, В. Сяўрук

Каардынатар серыі: Павал Мажэйка

Дапамога ў выданні:

Гміна Вроцлаў,
www.wroclaw.pl

Польска-
амерыканскі фонд
Свабоды (PAFW)

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

Выданне серыі стала магчымым дзякуючы праграме замежнай дапамогі
Міністэрства замежных спраў Польшчы ў 2007 годзе

Друк:

Wrocławska Drukarnia Naukowa PAN im. S. Kulczyńskiego Sp. z o.o.
ISBN: 978-83-89185-68-6

Гарадзенскі Рух „За Свабоду”
e-mail:
zasvabodu.hrodna@gmail.com

www.milinkevich.org

ЗМЕСТ

З іх пачыналася сучасная беларуская ідэя нацыянальнай незалежнасці	5
Пётр Сяўрук і сучаснасць	8
Жыццёвая дарога Пятра Сяўрука і яго час	10
Беларускі нацыянальны рух на Свідзельшчыне	17

ПУБЛІЦЫСТЫКА

Мова і нацыя	33
Аб беларускай літаратуры	35
Аб мове, народзе і друку ў роднай мове (з поваду 20-х угодкаў беларускае прэсы)	42
Родная мова і навука. Да “Заранкі”	47
Агляд жыцця Заходняе Беларусі	48
Даклад аб стане гурткаў Таварыства Беларускай школы ў Горадзенскім павеце	52
Аб беларускай прэсе	54
Нацыя і нацыяналізм	58
Аб чым пішуць газеты	62
Хто сьвядомы чалавек	65
Да “правадыроў” беларускага народу	68
Ліст да кіраўніцтва Таварыства Беларускай Школы	71

У ПОШУКАХ СЭНСУ ЖЫЦЦЯ:

ФІЛАСОФСКІЯ РАЗВАЖАННІ П.СЯЎРУКА

Бо ёсць...	75
Моя філосафія	77
Мое исповедание	88
Што такое п’янства	94
Краса і радасць жыцця	106
Самаўзгадаваньне	106
Тэстамэнт свабоды	106
Права на зямлю	107

ПАЭЗІЯ

Селяне цёмныя пакутнай Беларусі	111
Пра сваю працу	112
Не хачу	113
Вымаганьне	114
Песьні сэрца	115
Як пачуеш...	116
Хто шчасьця жадае...	117
Хто хоча мяне зразумець...	119
Здавальненне	120

Памяці Казімера Сваяка	122
Найвялікшая ў жыцці людская задача...	123
Прыкметы	124
Пранясі мяне лёт па-над жыццём....	125
Песня ратая-беларуса	126
Як сум ў душэ маея таўпіцца	127
Маё...	128
Самае лепшае	129
У касьбу	129
Мне не страшна...	130
Камбінацыя думак М.Багдановіча	131
Міхасю Васільку	131
Вязьням	133
Памяці Максіма Багдановіча	134
Чаго сэрца баліць?..	135
Гляне сонца з-за хмараў	136
Адказ па пытанні Максіма Багдановіча	137
Розныя колеры вясёлкавай дугі	138
На магілу М.Багдановіча	138
Нудную песню вецер заводзіць...	139
Агарнуліся родныя далі туманамі...	139
Мы маліліся...	140
Песня сьмерці. Наследаваньне з Некрасава	141
Працоўны Волат, бяры свой молат...	141
Я працую, як вол – Пан без працы жыве...	142
Ўсё шуміць і шуміць векавечны наш бор...	143
Якубу Коласу	143
З зімовых настройаў	143
Беларусь! Ты мой край дарагі	144
Запалілася сэрца каханьнем	144
Я радзіўся ў краіне лясоў і балотаў	144
Нашто сэрца мае растраўляеце	145

ПРОЗА

Тайна маны	149
Гісторыя аднае сьмерці	151
Чыталі	154
Сповідзь Безземельнага	157

ЛІСТАВАННЕ

161

УРЫЎКІ З ДЗЁННІКА (1921—1929 г.)

181

І не згарэлі, і сёння патрэбныя

214

Каментары

218

БІБЛІЯГРАФІЯ публікацый твораў

Пятра Сяўрука і прац аб яго жыцці і творчасці

239